

Загорський Володимир Степанович

*член-кореспондент Національної академії наук України, доктор економічних наук,
професор, ректор Національного лісотехнічного університету України*

ORCID: 0000-0003-3260-3271
e-mail: zahorskyi@ukr.net

Ліпенцев Андрій Вікторович

*кандидат економічних наук, доцент, доцент кафедри регіонального та місцевого
розвитку Навчально-наукового інституту державного управління
Національного університету "Львівська політехніка"*

ORCID: 0000-0001-8960-3059
e-mail: lipentsev1@gmail.com

Борщук Євген Михайлович

*доктор економічних наук, професор, професор кафедри регіонального та місцевого
розвитку Навчально-наукового інституту державного управління
Національного університету "Львівська політехніка"*

ORCID: 0000-0001-8695-6588
e-mail: tborshuk@yahoo.com

**ЯКІСТЬ ЖИТТЯ В СИСТЕМІ ЦІЛЕЙ СТАЛОГО РОЗВИТКУ
ДО 2030 РОКУ**

Розглянуто особливості сучасного трактування понять "економічне зростання", "економічний розвиток" та "якість життя". Проаналізовано фундаментальні основи формування концепції сталого розвитку, акцентовано увагу на проблемах соціально-економічного розвитку, зумовлених наявністю проблеми "потреби – ресурси". Обґрунтовано твердження, що якість життя населення повинно стати основним реальним показником економічного розвитку будь-якої держави.

Ключові слова: економічний розвиток, економічне зростання, сталий розвиток, потреби, ресурси.

Постановка проблеми. Починаючи з кінця XX ст. і на початку XXI ст. головними орієнтирами соціально-економічного розвитку стали завдання, які визначались концепцією сталого розвитку (СР), визнаною на Міжнародній конференції з навколишнього середовища (Ріо-де-Жанейро, 1992 р.) стратегією розвитку сучасної цивілізації на XXI ст. Особливістю концепції СР є те, що в ній вперше на глобальному міжнародному рівні було визнано тісний зв'язок проблем економічного розвитку з проблемою збереження природного середовища як основи існування людини і суспільства загалом. Запропоновані в концепції шляхи вирішення проблем цивілізаційного розвитку ґрунтуються на системному аналізі загальновизнаної в економічній науці діаді: *матеріальні потреби людей і всього людського суспільства безмежні і невгамовні; матеріальні ресурси для задоволення цих потреб – обмежені і рідкісні*. Вирішення проблеми потреб і ресурсів для їх задоволення є обов'язковим атрибутом на будь-якому етапі цивілізаційного розвитку. Тут ключовими виступають поняття "потреби" і "ресурси". Упродовж всього часу формування сучасної цивілізації відбулись кардинальні зміни щодо потреб і ресурсів: якщо на початку формування потреби були мінімальними, а ресурси для задоволення цих потреб були максимальними (хоча здебільшого не задіяними для задоволення цих пот-

реб). Сьогодні ситуація істотно змінилась – потреби значно зросли (як в якісному, так і кількісному вимірах), а обсяги ресурсів для задоволення цих потреб, як мінімум, не збільшились. В цьому плані можна виокремити дві фундаментальні причини таких змін: високі темпи зростання чисельності населення планети і досягнення науково-технічного прогресу, який сприяв збільшенню обсягів використання природних ресурсів для задоволення всезростаючих потреб соціуму. Унаслідок цього на початку XXI ст. постало питання нестачі ресурсів для забезпечення соціально-економічного розвитку.

Аналізуючи сучасний стан розвитку людської цивілізації, можна констатувати, що сучасні успіхи цивілізації, досягнення науково-технічного прогресу за наявних методів організації соціальних, економічних і екологічних відносин, спричиняє не тільки прогресивний соціально-економічний розвиток, але й подальше зубожіння природи і значної частки населення планети. Тому постає проблема системного аналізу впливу результатів соціально-економічного розвитку на добробут окремої людини і суспільства загалом. Найбільш адекватним індикатором рівня добробуту сьогодні є поняття "якість життя".

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Проблема формування та підвищення якості життя населення перебуває в центрі дослідження відомих як вітчизняних, так і закордонних учених. Зокрема, теоретико-прикладні аспекти дослідження якості життя вже тривалий час активно висвітлюють вітчизняні учені, такі як: А. Базилюк, Д. Богиня, В. Геєць, В. Горбатов, О. Грішнова, М. Кизим, А. Колот, Е. Лібанова, Н. Лук'яненко та ін. Важливим є висновок українських дослідників про те, що одним із стратегічно важливих напрямів модернізації українського суспільства є підвищення якості життя населення.

Виокремлення невирішених раніше частин загальної проблеми. Загалом, незважаючи на ступінь дослідження проблематики підвищення якості життя населення, низка принципових питань є дискусійними і до кінця невирішеними. У цьому контексті актуальним постає аналіз впливу Цілей сталого розвитку (ЦСР) до 2030 року на забезпечення високої якості життя за сучасних умов.

Виклад основного матеріалу. Рівень життя населення є основним реальним показником економічного розвитку будь-якої держави. У програмних документах Конференції ООН з навколишнього середовища і розвитку (Ріо-де-Жанейро, 1992) зазначено, що сталий розвиток являє собою не незмінний стан гармонії, а скоріш за все процес змін, в якому масштаби експлуатації ресурсів, напрямки капіталовкладень, орієнтація технологічного розвитку і інституційних змін узгоджуються з нинішніми і майбутніми потребами [1-3]. З позицій системи "потреби – ресурси" появу Концепції СР можна трактувати як реакцію суспільства на ситуацію, яка склалась у цій системі.

Починаючи із 70-х років XX ст. суть економічного розвитку почала набувати іншого змісту – головну увагу почали акцентувати на зменшенні масштабів бідності, нерівності і безробіття, які є незмінними факторами процесу економічного зростання. При цьому, суть розвитку формулюють досить коротко: для того, щоби з'ясувати чи розвивається країна, доцільно поставити питання: що відбулось з бідністю, як змінився рівень безробіття, який ступінь нерівності. Якщо всі три показники скоротились порівняно з високим початковим

рівнем, то поза всяким сумнівом, країна переживає період розвитку. Якщо один чи два з них, а особливо коли всі три погіршилися, то немає сенсу говорити про розвиток навіть у разі подвійного зростання прибутку на душу населення. Як зазначено в доповідях Всесвітнього банку, метою розвитку є поліпшення якості життя. Поліпшення якості життя, особливо в найбідніших країнах, означає передусім зростання прибутків. Але не тільки це. Воно охоплює, зокрема, кращу освіту, харчування й охорону здоров'я, відновлення навколишнього середовища, однакові можливості, розширення особистої свободи і більш змістовне культурне життя [4, с. 29, 30].

Поява терміна "якість життя" зумовлена переходом від традиційного трактування соціального-економічного розвитку як збільшення доходів до трактування розвитку як розширення можливостей людини задовольняти свої постійно зростаючі потреби. У цьому контексті постають проблеми побудови і оцінювання показників якості життя людей. З огляду на це, дуже важливо уточнити зміст досліджуваної категорії, визначити та класифікувати чинники, що впливають на якість життя на різних рівнях управління, запропонувати сукупність показників для комплексної оцінки якості життя, знайти методику визначення її рівня для виявлення регіональних відмінностей та розроблення відповідних регіональних програм соціально-економічного характеру, спрямованих на її підвищення. Проте на сучасному етапі ще до кінця не відпрацьовано чітких і науково обґрунтованих критеріїв об'єктивної оцінки показників, на основі яких можна визначити реальний якісний стан рівня життя різних соціальних верств населення, і за цими ознаками здійснити їх відповідне структурне ранжирування, реалізацію ефективної державної політики, спрямованої на забезпечення досягнення відповідного життєвого рівня населення [5].

Якість життя є складним, багатокомпонентним явищем, що залежить як від об'єктивних факторів (насамперед можливості задоволення людських потреб та інтересів у певних соціально-економічних умовах), так і від різноманітних суб'єктивних факторів (соціально-психологічних, соціокультурних та інших). Підвищення якості життя є критерієм і необхідною умовою людського розвитку. Концепція людського розвитку наголошує на пріоритетності ролі людини, визначаючи, що людина – мета економічного зростання, а не його ресурс [6]. Як зазначає О. Пальчук, від вирішення проблем рівня та якості життя істотно залежать спрямованість та темпи подальших перетворень у країні для забезпечення соціально-економічної стабільності в суспільстві. Поза сумнівом, що одним із ключових чинників національної конкурентоспроможності є якість життя як базис для розвитку людського капіталу [7, с. 96].

У Декларації та Плані виконання рішень Всесвітньої зустрічі на вищому рівні зі сталого розвитку (*Йоганнесбург, 2002*), визначено, що досягнення цілей сталого розвитку повинно забезпечити:

- збалансовану інтеграцію економічних, соціальних та екологічних аспектів СР;
- зміцнення узгодженості, координації і контролю;
- створення сприятливих умов для забезпечення верховенства права і зміцнення державних інституцій;
- розширення участі і реального залучення громадянського суспільства та інших відповідних зацікавлених сторін до реалізації "Порядку денного

на XXI століття", а також заохочення прозорості та широкої участі громадянської;

- зміцнення потенціалу у сфері сталого розвитку на всіх рівнях, враховуючи місцевий [8].

Стратегічною метою СР є підвищення якості життя, розширення можливості кожної людини у формуванні власного майбутнього. Безумовно, насамперед йдеться про зменшення бідності – тому необхідною умовою постає збільшення доходів. Але якість життя є багатовимірним поняттям, яке охоплює тривалість життя, задоволення потреб в освіті, високий рівень грамотності, високу якість середовища проживання тощо. За сучасних умов проблеми підвищення якості життя населення є найважливішими завданнями державних органів управління всіх країн.

Концепція СР виходить з того, що якість життя, як складне багатокомпонентне об'єктивне і суб'єктивне явище, відображає базові передумови та ступінь реалізації вимог людського розвитку, що істотно впливає на самовідчуття людини, самоідентифікацію та якість середовища її існування (природне чи соціальне). Найістотношою особливістю ЦСР є те, що вони зорієнтовані не тільки на економічні результати та досягнення науково-технічного прогресу, а й надають пріоритети розвитку людини, що автоматично зумовлює необхідність підвищення якості життя людини.

Ступінь пріоритетності якості життя, а не просто задоволення найважливіших людських потреб, дедалі більше стає науково обґрунтованою стратегією цивілізаційного розвитку. ЦСР є одночасно і орієнтиром, і системою пріоритетів для реалізації стратегії реформ у будь-якій країні, оскільки вони визначають найнагальніші проблеми, що стоять перед суспільством. Об'єктивно якість життя виражається через науково обґрунтовані нормативи потреб та інтересів людей, відносно яких можна судити про ступінь їх задоволення. З іншого боку, потреби та інтереси людей індивідуальні та динамічні, а ступінь їх задоволеності можуть оцінити тільки власники цих потреб та інтересів. Ступінь задоволеності потреб людей не може бути виміряний статистичними величинами, адже більшою мірою існує у свідомості людей, їх суб'єктивних думках та оцінках.

Визнаючи, що традиційні економічні показники неспроможні відобразити реальний стан суспільного розвитку, багато дослідників до головних факторів, що визначають якість життя, відносять:

- властиві певній людині або соціуму внутрішні можливості здійснювати життєві процеси, тобто життєвий потенціал;
- результативні характеристики життєдіяльності відносно наявних у людей потреб, інтересів, цінностей і цілей;
- зовнішні можливості, тобто властивості навколишнього середовища, що дають можливості для здійснення життєвих функцій [9, с. 97].

Певною мірою з цим можна погодитись. Крім того, відбувається чіткий взаємозв'язок економічного і соціально-політичного розвитку. Яскравий приклад – зростання рівня життя і процеси демократизації. Випереджальний економічний розвиток зумовлює перехід до демократичних основ побудови суспільства, що пояснюють підвищенням рівня освіти, передусім зростанням доступу громадян до інформації внаслідок розвитку засобів комунікації, а також урба-

нізацією, розповсюдженням стандартів життя середнього класу, нагромадженням економічних ресурсів, що створюють базу для міжгрупового компромісу.

У табл. 1 наведено основні параметри антропогенної діяльності та її наслідки для екосистем упродовж XX ст. Упродовж століття чисельність населення зросла у 3,75 раза. Валовий світовий продукт зріс майже у 417 разів, енергетична потужність техносфери – у 14 разів. Водночас не можна стверджувати, що впродовж XX ст. добробут населення зріс у 14 разів (не кажучи вже про 417 разів). При цьому зростання виробничих потужностей цивілізації супроводжувалось зменшенням площі лісів, збільшенням обсягів використання прісної води тощо.

Таблиця 1

Збільшення техносфери і втрати біосфери впродовж XX ст. [10]

Показник	Початок XX ст.	Кінець XX ст.
Валовий світовий продукт, млрд дол.	60	25000
Чисельність населення (млрд осіб)	1,6	6,0
Енергетична потужність техносфери, ТВт	1	14
Використання прісної води	360	5 000
Використання первинної продукції біоти, %	1	12
Площа лісів, млн км	57,5	49,0
Ріст площі пустель, млн км	-	1,7
Скорочення кількості видів, %	-	20
Площа суходолу, зайнята техносферою, %	17	30

Зростання виробничої потужності людства базується, передусім, на зростанні виробництва і споживання енергії. Енергія є єдиною об'єктивною і загальною мірою вартості будь-якого виду виробленої продукції не тільки людиною, але і природою. Практично в усіх країнах споживання енергії пропорційне ВВП і воно постійно зростає. У табл. 2 наведено динаміку зростання споживання енергії починаючи з 1850 р. ($TW\text{-}y = 31,5 \cdot 10^{18} J$). Згідно з даними табл. 2, за 150 років чисельність населення зросла у 5,5 раза, виробництво енергії збільшилось у 20,5 раза. При цьому енергоозброєність людини (кількість виробленої енергії, що припадає на 1 особу, зросла у 3,7 раза. Як наслідок – значно зросла тривалість життя, кількість благ і послуг внаслідок науково-технічного прогресу, який і лежить в основі збільшення обсягів виробництва енергії.

Таблиця 2

Динаміка енергоспоживання [11, 12]

Рік	Населення, N , осіб	Енергія, E , $TW\text{-}y$	E/N
1850	1,13	0,68	602
1870	1,3	0,79	608
1890	1,49	1,0	671
1910	1,7	1,6	941
1930	2,02	2,28	1129
1950	2,51	3,26	1299
1970	3,62	8,36	2309
1990	5,32	13,2	2481
2000	6,25	13,9	2224

Лауреат Нобелівської премії в галузі економіки за 1998 р., індійський економіст Амартія Сен, розробив економічну теорію, відповідно до якої кількісний показник доходу на душу населення не є адекватною характеристикою

"процвітання": "багатства" чи "бідності" держави і суспільства. Він запропонував ввести замість кількісного показника – індексу ВВП (валового внутрішнього продукту на душу населення), якісний показник – ІЛР (індекс людського розвитку), покликаний замінити ВВП у визначенні рівня економічного розвитку суспільства. ІЛР повинен включати, поряд із традиційними економічними показниками, також рівень дитячої смертності, ступінь соціального оптимізму, доступ до освіти, рівень грамотності, процентне співвідношення лікарів до загальної кількості населення і т.ін.

Міжнародна організація праці запропонувала концепцію "базових потреб", відповідно до якої урядам, для підвищення якісних показників рівня життя, пропонували зосередити увагу на задоволенні основних потреб більшості населення. Відповідно до цієї концепції пріоритети соціальної політики можна поділити на дев'ять напрямів розвитку, кожний із яких характеризується своїм набором показників:

- фінансовий стан особистості – передбачає регулювання процесів розподілу доходів і власності у суспільстві, підтримку особистості як споживача товарів і послуг, гарантування мінімуму споживання;
- здоров'я – в цьому напрямі передбачається фінансування процесів забезпечення здорового способу життя людини на всіх стадіях життєвого циклу;
- освіта – розвиток особистості шляхом навчання передбачає фінансування діяльності установ освіти та культури щодо розширення наявних засобів навчання, виховання майбутнього покоління, збереження, збагачення культурної спадщини;
- зайнятість та якість трудового життя передбачає розширення можливості отримання оплачуваної роботи, яка відповідає потребам особистості;
- вільний час і дозвілля – використовуються якісні показники можливості населення ефективно використовувати свій час, доступність якісного дозвілля, наявність часу для виконання сімейних і соціальних обов'язків і т. ін.;
- сприятливе навколишнє середовище передбачає фінансування процесів забезпечення та захисту сприятливого навколишнього середовища, тобто оцінюється екологічна безпека, рівень забрудненості навколишнього середовища;
- соціальне оточення передбачає участь держави у процесі розвитку первинного та вторинного соціального середовища;
- забезпечення правосуддя має на меті забезпечення принципів справедливості та гуманізму, безпеки життя, запобігання злочинності;
- участь у суспільному житті передбачає контроль над процесами динаміки суспільної нерівності, забезпечення можливості участі особи в політичному житті держави [13].

В українських реаліях істотний вплив на якість життя населення здійснює наявність великомасштабної корупції, пов'язаної зі системою державного управління. Проблема корупції в державних органах влади є давнім та наболілим питанням в Україні. У цьому контексті постає актуальним розроблення концептуальних засад антикорупційної політики; ухвалення кодексу етичної поведінки державних службовців відповідно до потреб антикорупційної політики; забезпечення реалізації принципу рівності усіх перед законом у контексті зниження градусу корупції та рівну відповідальність за корупційні дії не тільки

для фізичних, але й для юридичних осіб; забезпечення імунітету від корупційних дій для посадовців, враховуючи керівників найвищих рангів; розмежування повноважень органів, які здійснюють антикорупційну діяльність; активізація громадськості до протидії корупційним діям та забезпечення інформування громадськості про випадки корупції у митних органах [14].

Проаналізувавши ЦСР до 2030 року, можна стверджувати, що інтегрованою метою ЦСР є забезпечення високої якості життя у планетарному масштабі. З позиції концепції сталого розвитку заслуговує на увагу точка зору Е. Тоффлера, який трактує проблему визначення "якості життя" у трьох аспектах: екологічному, економічному й соціальному. На його думку, з екологічної точки зору до підвищення якості життя можна прийти шляхом відновлення фізичного життєвого середовища, тобто зменшенням забруднення біосфери, відновленням фізичних умов існування людини, зменшенням антропогенного навантаження на природні екосистеми тощо. З позицій соціально-економічного підходу, поняття "якість життя" розглядав Е. Тоффлер як логічний та історичний наслідок "стандарту" життя, як перехід від задоволення "основних матеріальних потреб споживача" до задоволення "витончених і видозмінених особистих потреб споживача в красі, престижі, індивідуалізації й чуттєвих відносинах". Згідно з поглядами інших прихильників цього підходу (Дж. Гелбрейта, Д. Белла, Р. Арона, Д. Медоуза, Т. Атталі, У. Ростоу, А. Турена, М. Гійому), якість життя – це необхідний атрибут нового постіндустріального суспільства, без якого його розвиток є сумнівним [15, с. 87-89].

Висновки і перспективи подальших розвідок. Отже, можна стверджувати, що початок ХХІ ст. знаменується істотними змінами суті поняття соціально-економічного розвитку. Важливими факторами соціального розвитку стають очікувана тривалість життя, дитяча і материнська смертність, якість соціального і природного середовища життя людини. Концепція сталого розвитку привносить *якісне вимірювання* в сучасні моделі економічного розвитку і підвищує роль *інноваційного соціально-економічного потенціалу*, здатного в певних випадках компенсувати відсутність значного "економічного зростання" або навіть економічну деградацію. Надалі актуальним постає розроблення системи моніторингу якості життя населення. Оцінювання якості життя має спиратися на сучасні наукові концепції і теорії, які пояснюють процеси функціонування соціально-економічних систем, загальні закономірності соціально-економічного розвитку та його результати.

Список використаної літератури

1. Програма дій "Порядок денний на ХХІ століття" / [пер. з англ. ВГО "Україна. Порядок денний на ХХІ століття" та інститут сталого розвитку]. Київ : Інтелсфера, 2000. 360 с.
2. Загорський В.С. Концептуальні основи формування системи управління сталим розвитком еколого-економічних систем : монографія. Львів: ЛРІДУ НАДУ, 2018. 336 с.
3. Загорський В.С., Боршук Є.М. Цивілізаційна парадигма сталого розвитку // Ефективність державного управління : зб. наук. пр. Вип. 3(64) : у 2 ч. Ч. 2. Львів : ЛРІДУ НАДУ, 2020. С. 197–211. (DOI: <https://doi.org/10.33990/2070-4011.64.2020.217621>).

4. Тодаро М.П. Экономическое развитие / [пер. с англ. под ред. С.М. Яковлева, Л.З. Зевина]. Москва : Экономический факультет МГУ, ЮНИТИ, 1977. С. 29, 30.

5. Соціальні індикатори рівня життя населення : стат. зб. Київ : Державний комітет статистики України, 2012. 203 с.

6. Вимірювання якості життя в Україні : аналіт. доп. / Лібанова Е.М., Гладун О.М., Лісогор Л.С. [та ін.]. Київ, 2013. 50 с.

7. Пальчук О.І. Якість життя населення: грані проблем у фокусі перетворень // Глобальні та національні проблеми економіки. Вип. 21. 2018. С. 96. URL : <http://global-national.in.ua/archive/21-2018/20.pdf>.

8. Йоханнесбургская декларация по устойчивому развитию (Йоханнесбург, Южная Африка, 26 августа – 4 сентября 2002 года). URL : https://www.un.org/ru/documents/decl_conv/declarations/decl_wssd.shtml.

9. Пальчук О.І. Якість життя населення: грані проблем у фокусі перетворень ... С. 97.

10. Акимов Т.А., Хаскин В.В. Экология. Москва : Юнити. 2001. 566 с.

11. Капица С.П., Курдюмов С.П., Малинецкий Г.Г. Синергетика и прогнозы будущего. Москва : Эдиториал УРСС, 2001. 288 с.

12. Holdren J. Population and the energy problem // Population and Environment: J. Interdiscipline. Stud. 1991. v. 12, № 12.

13. Гордей О. Система чинників і фінансові показники вимірювання рівня життя населення // Економіка. 2009. №10. С. 222–225.

14. Ліпенцев А.В., Войтик О.Є., Мазій Н.Г. Протидія корупції в митних органах у контексті забезпечення ефективності публічного управління // Ефективність державного управління : зб. наук. пр. Вип. 1(66): у 2 ч. Ч. 1. Львів : ЛРІДУ НАДУ, 2021. С. 11–21. (DOI: <https://doi.org/10.33990/2070-4011.66.2021.233437>).

15. Тоффлер Э. Третья волна. Москва : АСТ, 1999. С. 87–89.

Статтю подано: 19.10.2021

Статтю схвалено 24.11.2021

Zahorskyi Volodymyr Stepanovych

*Corr. Member of the National Academy of Sciences of Ukraine, Doctor of Economics,
Professor, Rector of the National Forestry University of Ukraine*

ORCID: 0000-0003-3260-3271

e-mail: zahorskyi@ukr.net

Lipentsev Andrii Viktorovych

*Candidate of Economics, Associate Professor, Associate Professor of the Regional and
Local Development Department of the Educational and Scientific Institute of Public
Administration of Lviv Polytechnic National University*

ORCID: 0000-0001-8960-3059

e-mail: lipentsev1@gmail.com

Borshchuk Yevhen Mykhailovych

*Doctor of Economics, Professor, Professor of the Regional and Local Development
Department of the Educational and Scientific Institute of Public Administration of Lviv
Polytechnic National University*

ORCID: 0000-0001-8695-6588

e-mail: tborschuk@yahoo.com

QUALITY OF LIFE IN THE SYSTEM OF SUSTAINABLE DEVELOPMENT GOALS UNTIL 2030

Problem setting. Since the end of the XX century and the beginning of the XXI century, the main landmarks of socio-economic development have been the tasks defined by the concept of sustainable development (hereinafter SD), recognized at the International Conference on Environment (Rio de Janeiro, 1992) as the strategy for modern civilization in the XXI century. The peculiarity of the concept of SD is that for the first time at the global international level there was recognized the close connection between the problems of economic development and the problem of maintaining environmental protection as the basis of human existence and society as a whole. The ways of solving the problems of civilization development proposed in the concept are based on the system analysis of the generally recognized in economics diadem: *the material needs of people and the whole human society are boundless and insatiable; material resources to meet these needs are limited and scarce.*

Recent research and publication analysis. The problem of forming and improving the quality of life of the population is at the centre of the study of well-known both domestic and foreign scientists. In particular, theoretical and applied aspects of the study of quality of life have long been in the spotlight of domestic scientists such as A. Bazyliuk, D. Bohynia, V. Heyets, V. Horbatov, O. Hrishnova, M. Kyzym, A. Kolot, E. Libanova, N. Lukianchenko, and others. Vital is the conclusion of Ukrainian researchers that one of the strategically important directions of modernization of Ukrainian society is to improve the quality of life of the population is important.

Highlighting previously unsettled parts of the general problems. In general, despite the degree of research on improving the quality of life of the population, several key issues remain controversial and unresolved. In this context, the analysis of the impact of the Sustainable Development Goals (hereinafter SDGs) by 2030 on ensuring a high quality of life in modern conditions is relevant.

Paper main body. The standard of living of the population is the main real indicator of the economic development of any state. The program documents of the United Nations Conference on Environment and Development (Rio de Janeiro, 1992) adopted a definition: "Sustainable development is not a constant state of harmony, but rather a process of change in which the scale of resource exploitation, the direction of investment, the orientation of technological development and institutional change are consistent with current and future needs. And from the standpoints of the system "needs – resources", the emergence of the Concept of SD can be interpreted as the reaction of society to the situation in this system.

Improving people's lives, expanding their ability to shape their future, of course, requires an increase in per capita income, which provides economic growth. But it is a mistake to reduce development only to economic growth – development covers many other aspects, not so much related to income growth, but qualitative changes. Economic development itself is essentially a complex ambiguous process – it is a change in the structure and nature of the economic functioning, increasing labour productivity, increasing the number of employees (increasing labour supply). These factors are interrelated and do not contradict each other – without increasing productivity, it is impossible to systematically improve the economic living conditions of people. This is not only a quantitative but also a qualitative change in the results of production and its factors, the qualitative transformation of the socio-economic system, improving production efficiency with a constant and also with less quantity of resources used.

The growth of material well-being is a central element in the development of human well-being and poverty reduction. But a development strategy focused on purely quantitative growth can only be justified over a while. On the other hand, a long-term strategy with a focus on the intensive use of natural capital will inevitably lead to negative environmental and economic consequences, which can lead to both social tensions and rising poverty. Continuous

economic development, increasing production capacity, GDP growth, increasing output – are the main indicators that characterize economic growth, which are accompanied by negative aspects of economic growth.

Conclusions and perspectives for further studies. Thus we may confirm that the beginning of the XXI century is characterized by significant changes in the essence of the concept of socio-economic development. Crucial factors of social development are life expectancy, infant and maternal mortality, the quality of the social and natural environment of human life. The concept of sustainable development brings a *qualitative evaluation* into existing models of economic development and increases the role of *innovative socio-economic potential*, which in some cases can compensate for the lack of significant "economic growth" or even economic degradation. In further studies, it is topical to elaborate a system of monitoring the quality of life of the population. Assessment of quality of life should be based on existing modern scientific concepts and theories that explain the functioning of socio-economic systems, general patterns of socio-economic development and its results.

Key words: economic development; economic growth; sustainable development; needs; resources.

References

1. *Prohrama dii "Poriadok dennnyi na XXI stolittia"*. (2000). Trans. from English: VHO "Ukraina. Poriadok dennnyi na KhI stolittia" ta instytut staloho rozvytku. Kyiv: Intelsfera. 360 p. [In Ukrainian].
2. Zahorskyi, V. S. (2018). Kontseptualni osnovy formuvannia systemy upravlinnia stalym rozvytkom ekoloho-ekonomichnykh system. Lviv: LRIDU NADU, 336 p. [In Ukrainian].
3. Zahorskyi, V. S., Borshchuk, Ye. M. (2020). Tsyvilizatsiina paradyhma staloho rozvytku. *Efektivnist derzhavnoho upravlinnia*. Issue 3(64), pp. 197-211. (DOI: <https://doi.org/10.33990/2070-4011.64.2020.217621>). [In Ukrainian].
4. Todaro, M. P. (1977). *Ekonomycheskoe razvytye* (pod red. S.M. Yakovleva, L.Z. Zevyna, trans. from English). Moscow: ekonomicheskyy fakultet MHU, YUNYTY, 671 p. [In Russian].
5. Sotsialni indykatory rivnia zhyttia naselennia (2012). Kyiv: Derzhavnyi komitet statystyky Ukrainy, 203 p. [In Ukrainian].
6. Libanova, E. M., Hladun, O. M., Lisohor, L.S., et. al. (2013). Vymiriuvannia yakosti zhyttia v Ukraini. *Analitychna dopovid*, Kyiv, 50 p. [In Ukrainian].
7. Palchuk, O. I. (2018). Yakist zhyttia naselennia: hrani problem u fokusi peretvoren. *Hlobalni ta natsionalni problemy ekonomiky*, Issue 21, pp. 96-102. URL : <http://global-national.in.ua/archive/21-2018/20.pdf>. [In Ukrainian].
8. Iokhannesburhskaia deklaratsiya po ustoichyvomu razvytyiu. Pryniata na Vsemyrnoi vstreche na vysshem urovne po ustoichyvomu razvytyiu (Iokhannesburh, Yuzhnaia Afryka, 26 avhusta – 4 sentiabria 2002 hoda). URL : https://www.un.org/ru/documents/decl_conv/declarations/decl_wssd.shtml. [In Russian].
9. Palchuk O. ... p. 97.
10. Akymova, T. A., Khaskyn, V. V. (2001). *Ekolohiya*. Moskva: Iunyty, 566 p. [In Russian].
11. Kapytsa, S. P., Kurdiunov, S. P., & Malynetskyi, H. H. (2001). *Synerhetyka yprohnozy budushcheho*. Moskva: EdytoryalURSS, 288 p. [In Russian].
12. Holdren, J. (1991). Population and the energyproblem. *Population and Environment: J. Interdiscipline. Stud.* v. 12, no. 12.

13. Hordei, O. (2009). Systema chynnykiv i finansovi pokaznyky vymiriuvannia rivnia zhyttia naselennia. *Ekonomika*, Issue10, pp. 222-225. [In Ukrainian].

14. Lipentsev, A. V., Voityk, O. Ye., Mazii, N. H. (2021). Protydiia koruptsii v mytnykh orhanakh u konteksti zabezpechennia efektyvnosti publichnoho upravlinnia. *Efektivnist derzhavnoho upravlinnia*, Issue 1(66), pp. 11-21. (DOI: <https://doi.org/10.33990/2070-4011.66.2021.233437>). [In Ukrainian].

15. Toffler, A. (1999). *Tretia volna*. Moscow: ACT, 784 p. [In Russian].

Paper submitted: 19.10.2021

Paper accepted 24.11.2021

Цитування: Загорський В. С., Ліпенцев А. В., Борщук Є. М. Якість життя в системі цілей сталого розвитку до 2030 року // Ефективність державного управління : зб. наук. пр. Вип. 3/4 (68/69) : у 2 ч. Ч.1 / за заг. ред. чл.-кор. НАН України В. С. Загорського, доц. А. В. Ліпенцева. Львів : НЛТУ України, 2021. С. 75–85. (DOI: <https://doi.org/10.36930/506807>)

Citation: Zahorskyi V. S., Lipentsev A. V., Borshchuk Ye. M. (2021). Quality of life in the system of sustain a bledevelopment goals until 2030. *Efficiency of Public Administration*, Issue 3/4(68/69), pp. 75–85. (DOI: <https://doi.org/10.36930/506807>)